

Bakış

Geçtiğimiz günlerde Ray Moynihan ve Alan Cassels'in "Daha Çok İlaç Satmak İçin Hastalıklar İcat Edelim" başlıklı makalelerini okudum. Makale, bundan otuz yıl önce bir ilaç şirketinin Genel Müdürü'nün "sadece hastalara ilaç satmak durumunu aşmak gerektiği, sağlıklı insanlara da ilaç satmayı hayal ettiği" sözleriyle açılıyor. Aradan otuz yıl geçtikten sonra artık bu genel müdürün rüyası gerçek olmuş sayılır. Zira, en büyük ilaç firmalarının pazarlama stratejileri de artık sağlıklı insanları hedef alıyor. Sağlıktan az da olsa kaygı duyan insanlar "hasta" kategorisinde değerlendiriliyor. Eskiden "normal" sayılan bazı değerler, bugün hastalık sınırının içine alınmış durumda. 500 milyar dolarlık ilaç endüstrisinin borsadaki değerlerinin azalıp artması, hasta sayısındaki değişimle birebir bağlantılı. Dünyadaki hızlı ve yorucu değişimin insan psikolojisi üzerinde yarattığı tüm etkiler, hastalık olarak sınıflandırılıyor ve insanlar da "acaba hasta mıyım?", "evet hastayım" hissi ile birlikte yaşamak zorunda bırakılıyor. Böylece ilaç endüstrisi büyüyor, borsa değerleri artıyor ve insanlar hastalık psikolojisi içinde sürgit yaşamaya devam ediyorlar. Bu büyümeyi tetikleyen en temel unsur ise, insanlara önce hasta olduğu yargısını edinmesini sağlayan, bu aşamadan sonra da hangi ilacı kullanacağını söyleyen kitlesel reklamlar oluyor. Büyümeyi sağlamak için ilaç şirketleri, orta-üst ve üst sınıflara hitap edecek şekilde geri ödeme listesinden çıkıp çıkmadığına bakmaksızın, ilaçlarını OTC'ye kaydırıyor, daha sonra da önce hastalığın, sonra da bu ilaçların reklamını yaparak hasta olduğuna inandırdığı kişilerin bunları almasını sağlıyor. "Pikniğe gittiğinizde hapşırдың mı? O zaman siz alerji hastasıınız ve mutlaka x ilacını kullanmalısınız" şeklindeki söylem, bu Pazar büyüme stratejisinin temelini oluşturuyor.

Pazarı büyüme stratejisinin diğer bir unsuru ise, pazardaki emek maliyetlerini ve diğer temel maliyetleri azaltmak olarak ortaya çıkıyor. Maliyetleri azaltmanın birden çok yolu var. Herşeyden önce, üretim, dağıtım ve satış arasındaki zinciri ne kadar kısaltırsanız, aracıları ne kadar azaltırsanız maliyetiniz de o kadar azalıyor. Üreticiler bu zincirle global piyasalar bakımından henüz çok fazla ilgilenedilerse de, dağıtım ve satış arasındaki makasın git-tikçe daraldığına tanık oluyoruz. Bu stratejinin bir parçası olarak, ne kadar toptan alışveriş yapabilirseniz, aldığınız malın maliyeti de sizin için o kadar ucuzlaşmış oluyor.

Bu strateji işe yarıyor mu? İlaç şirketlerinin beşiği ve stratejinin ilk deneme tahtası olan ABD dünya nüfusunun

%5'den azına sahip olmasına rağmen tüm dünyadaki reçetelerin %50'si burada yazılıyor. Son 6 yılda sağlık harcamaları tarihte görülmemiş boyutlara ulaşarak yaklaşık yüzde yüzlük bir artış kaydediyor ve bu devasa artış sadece ilaç fiyatlarının yükseltilmesinden kaynaklanmıyor, hekimlerin daha çok ilaç yazmalarının da bir sonucu olarak ortaya çıkıyor.

Peki, ilaç harcamalarından tasarruf etmek isteyen bir Hükümet ne yapmalı? OTC ve reklam bu sorunu çözebilir mi? Eczane birleşmeleri veya dağıtımı ve satış arasındaki dolayımın kaldırılması ilaç pazarını küçültür mü? Evet, bütün bunlar karı artırır ve maliyeti düşürür. Ama kamu maliyesi açısından değil. Sadece ve sadece ilaç şirketleri açısından.

Tüm sağlık çalışanlarının ilk önce sorması gereken önemli bir soru var: Bu gelişmelerin hasta sağlığına etkisi ne olur? Hasta sağlığını korumak için ne yapmalıyız? Eczacılar açısından bu sorunun yanıtı açık: Eczanelerin yaygınlığı ve birincil danışma noktası olması, hasta sağlığını korumak bakımından temel etkenlerden bir tanesidir. Eczacının ilaç ve sağlık danışmanı olarak üstlendiği rolün geliştirilerek devamını sağlamak gerekiyor. Eczaneyi küçültecek, sınırlarını daraltacak ve eczacının danışmanlık hizmetini dışarıda bırakacak herhangi bir düzenleme, ilacın ticaret dünyasının acımasız kollarına atılması, ilaç tüketiminin artması, insanların korkularını kullanarak ilaç satışını artırma stratejisinin başarıya ulaşması demek. Bu stratejiye karşı kendi stratejimizi yaratmalıyız. Her soruya hasta-merkezli bir düşünce çerçevesinde biçimlenmiş bir yanıtımız olmalı. OTC'lere karşı yanıt, "reçetesiz ilaç" ya da "tezgah üstü" değil, "tezgah arkası" üründür. Eczacının denetiminde olmayan herhangi bir şekilde ilaç kullanımının sağlığı bozucu etkisini ortaya koymaktır. Eczacının ve eczanelerin yaygınlığının sağlık sistemi açısından vazgeçilmezliğini öne çıkartmaktır.

Bu konuda hem meslek örgütümüze hem de eczacılarımıza büyük işler düşmektedir. İlgili politikaları meslek örgütümüz yakından takip ediyor. Eczacı meslektaşlarımız da bu değişimi kavramalı ve gereğini yapmalıdır.

Saygılarımla,

Ecz. Erdoğan ÇOLAK

TEB Genel Başkanı

Diyalog

Değerli Meslektaşlarım

Ülkemiz oldukça sancılı bir süreçten geçmektedir. Bu sıkıntılı süreç son aylarda bir siyasi krize dönüşmüş görünüyor. Ancak bu tehlikeli ve sıkıntılı durumdan daha önemli ve şiddetle sakınılması gereken bir durum var ki o da söz konusu olan siyasi krizin bir yargı krizine dönüşme olasılığıdır. Bildiğiniz gibi ülkemiz demokrasisi yasama, yürütme ve yargı organlarının bağımsız ve anayasal çerçevede birbirleriyle uyum içerisinde çalışması sayesinde ayakta durmaktadır. Ve yine bilindiği gibi demokrasinin olmazsa olmaz koşulu siyasi partilerin anayasasının temel ilkelerini kendilerine yol gösterici benimseyerek demokratik süreçlere sağlıklı bir şekilde katılabilmesidir. Bu süreci tehlikeye atacak herhangi bir girişimin ülkeyi bir açmazla sürükleyeceğine şüphe yok. Ancak demokratik süreçlerin sağlıklı bir şekilde işletilebilmesi ise hukuk devleti ilkesine gösterilecek saygıyla mümkündür.

Son dönemlerde yargı bağımsızlığının gölgelenmesi ve yargının siyasi işleyişe hizmet ediyormuş gibi gösterilmesi büyük bir tehlikenin habercisidir.

Önce “Türban” üzerine yapılan ve üniversitelerde neredeyse “ihale” edilen tartışmalar ve sonrasında AKP’ye karşı açılan kapatma davası ve en nihayetinde Ergenekon Davası soruşturması kapsamında yaşananlar toplumda oldukça fazla gerilime neden olmuş görünmektedir. Elbette her demokratik ülkede yaşanabileceği gibi bizim ülkemizde de bu tür siyasi anlaşmazlıklar yaşanmaktadır. Öncelikle bu tür anlaşmazlık ve görüş ayrılıklarının doğal olduğu ve daha iyiye varabilmek için tartışmanın olmazsa olmaz olduğu kabulünden yola çıkmak gerekiyor. Ancak hiç kuşkusuz gözönünde tutulması gereken bir başka şey de bir arada yaşamanın mutlak

gerekenleri olan demokrasi ve laiklik konusundaki duyarlılıklardır. Türkiye siyasi yaşantısının bütün vatandaşları kucaklayan, hangi kesimden gelirse gelsin toplumsal duyarlılıklara önem veren, yurttaşların yalnızca görevleri değil aynı zamanda demokratik haklarını da göz önünde bulundurarak ona yaklaşan bir hal almasının aciliyeti ortadadır. Bu amaçla toplumun bütün kesimlerinin iktidar ve muhalefet ayrımı yapmaksızın bu ortak paydaları bir an önce saptaması şarttır. Son günlerde yaşanan itidal çağrılarınıysa meclisteki sandalye sayılarına bakarak karar vermek demokratik değil ancak duygusal bir yaklaşımdır. Çünkü bilinmelidir ki demokratik süreçler hiç beklenmedik zamanlarda iktidar ve muhalefetin yerlerini değiştirme erkine sahiptir. Bu bağlamda toplumsal mutabakatın sağlanması ve ülkenin gerçek gündemine dönülmesi daha sağlıklı olacaktır.

Türkiye’nin önünde çok daha acil ve önemli sorunlar durmaktadır. Yaklaşan küresel kriz ve ülkemiz sosyo-ekonomik hayatındaki hızlı değişimler, doğru hamleler yapılmadığı takdirde, bu krizin daha şiddetli hissedilmesine neden olacaktır. Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısında varolan gedikler, sağlık alanında bırakılmış olan eksiklikler hiç kuşkusuz mesleğimiz ve ülkemiz açısından bir an önce çözüme kavuşturulmayı beklemektedir. Bu anlamda itidal çağrılarında katılmakla birlikte gerçek gündem maddelerinin de çözüm için beklediğini ve bunların takipçisi olduğumuzu belirtmek isterim.

Saygılarımla,

Ecz. Hilmi Şener

TEB Genel Sekreteri

TEB Haberler Sorumlu Yazı İşleri Müdürü